

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר ואלה המשפטים – ה'תשל"ד

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא-לאור לש"פ משפטים, בדר"ח אדר, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ משפטים, בדר"ח אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה ואלה המשפטים גר', שנאמר בהתוועדות ש"פ משפטים, מבה"ח אדר ה'תשל"ד — הנחה בלתי מוגה.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גר'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ח שבט, ה'תשפ"א (ה'י' תהא שנת פלאות אראנו),
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

פנימיות האדם ניכר בפנים, ובפנים גופא הנה השערות קאי על הצמצום דבחי' חכמה סתימאה, שורש ומקור השכל, להארה מצומצמת דבחי' חכמה. אך בתרין תפוחין, מקום הפנוי משערות, מתגלה בחי' חכמת אדם תאיר פניו, הארה עליונה מחכמה סתימאה ממש. וזהו ואלה גו' אשר תשים לפניהם, שהרב צריך להראות פנים, היינו להמשיך (לא רק בחי' התורה שבבי"ע ובאצי' אלא) גם את בחי' שעשועי המלך בעצמותו, הארת ח"ס שבתורה.

וזהו ואלה גו' מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני כו', שבמ"ת הי' המשכת פנימיות ועצמות התורה, ועד"ז הוא בלימוד התורה של כל אחד בכל זמן.

אשר תשים קאי על משה רבינו, בחי' מדת אמת, שהוא הממשיך את בחי' ח"ס, בחי' חותמו של הקב"ה אמת, שמתגלה בכל מקום כמו שהוא. וזהו אשר תשים, שמשה ממשיך את בחי' פנים דתורה, לפנימיותם של ישראל.

בס"ד. ש"פ משפטים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ד

(הנחה בלתי מוגה)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם¹. וצריך להבין דיוק הלשון אשר תשים לפניהם, ולא כהלשון הרגיל בכ"מ אשר תלמדם, וכיו"ב. גם ידוע דיוק רבינו הזקן בתו"א² (וכן בדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז³), דלפניהם משמע לשון רבים, וכי תקנה⁴ הוא לשון יחיד, והל"ל כי יקנו. ומבאר, שמ"ש כי תקנה קאי על משה רבינו ע"ה, וקאי אדלעיל מיני, היינו על מ"ש ואלה המשפטים אשר תשים, משה רבינו דוקא [ואחריו אתפשטותי דמשה בכל דרא⁵, שהם הת"ח, דת"ח אקרי משה⁶, ובפרט אלו המלמדים תורה לישראל] ישים המשפטים לפניהם, והיינו ע"י כי תקנה עבד עברי כו'.

ב) והענין בזה, כמבואר באור התורה⁷ ע"פ דברי הגמרא בערובין⁸ [שמביא רבינו הזקן בהלכות ת"ת⁹] בנוגע לאופן לימוד הרב עם תלמידו, מניין שחייב להראות לו פנים, ופרש"י, ללמדו לתת טעם בדבריו כו', שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (ולא כתיב אשר תלמדם, צריך אתה לסדר ולשום לפניהם טעם המיישב תלמודם — רש"י). וממשיך, שמבואר במ"א בענין מראה לו פנים¹⁰, היינו כי חכמת אדם תאיר פניו¹¹, בחי' הארת ח"ס שבפנים גבוהה מבחי' שערות כו'. א"כ פי' תשים לפניהם, שימשיך בחי' הארת פנים כו'.

ג) וביאור הענין, דהנה, כללות ענין הפנים הוא מלשון פנימיות, והיינו לפי שדוקא בפנים ניכר פנימיות האדם¹², דכיון שבפנים נמצאים החושים היותר נעלים, לכן ע"י הפנים אפשר לידע פנימיות

(6) ראה שבת קא, ב. וש"נ. תו"א יתרו סח,

ג. ובכ"מ.

(7) ריש פרשתנו (ע' א'עה).

(8) נד, ב.

(9) פ"ד הי"ח.

(10) שם יג, ב.

(11) קהלת ח, א. וראה נדרים מט, ב.

(12) ראה תו"א ויצא כג, רע"ג. ובכ"מ.

(1) פרשתנו כא, א.

(2) ריש פרשתנו (עד, ג).

(3) ראה תורת חיים פרשתנו רעז, א. רפד,

א. סהמ"צ להצ"צ פ, א.

(4) פרשתנו שם, ב.

(5) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

וראה ב"ר פנ"ו, ז. זח"ג רעג, א.

האדם, משא"כ בעורף יש מקום לשאלה כו'¹³. אמנם, מלבד כללות ענין הפנים שהוא בניגוד לעורף, יש בפנים גופא כמה מדריגות, ועד לענין דחכמת אדם תאיר פניו, שזהו ע"ד שמצינו בגמרא¹⁴ שצהבו פניו של רבי אבהו מחמת שמצא תוספתא עתיקתא (חדתא¹⁵), שהארה זו היא בחלק הפנים הפנוי משערות הנקרא תרין תפוחין¹⁶, שלמעלה מבחי' שערות, כולל גם שערות הזקן (תיקוני דיקנא), כו'¹⁷, אע"פ שהם למעלה משערות הראש, ומורים על גדלות השכל, כידוע שמילוי הזקן הוא סימן על גדלות המוחין¹⁸, מ"מ, ה"ה בחי' שערות בלבד, שאין להם ערך כלל למוחין שבראש, ואין עיקר חיות המוחין מתפשט בהם כלל, אלא הארה מצומצמת בעלמא שבאה ע"י הפסק עצם הגולגולת, ועד כדי כך, שאם יחתוך אדם שער ראשו, הנה אע"פ שהשערות הם חלק הצומח שבאדם שגדלים ע"י יניקתם חיות מהמוח, מ"מ, לא ירגיש המוח כאב כלל, כיון שזוהי יניקה מצומצמת שבאה ע"י הפסק כו'. וכן הוא בהמשכת כל ענין פנימי, שכדי שיבוא לזולת, הרי זה דוקא ע"י צמצומים כו'. וכמו ברב ותלמיד, ששכל התלמיד הוא למטה באין ערוך משכל הרב, וכדי שיבוא אצלו השפעת הרב, הרי זה דוקא ע"י שהרב מצמצם את שכלו תחלה וכו'. וכן הוא באדם עצמו, שכדי שיומשך גילוי השכל משרשו ומקורו, החל מהברקת השכל שהו"ע חכמה, ואח"כ בהרחבת הביאור ברחובות הנהר דבינה, ועד לדעת שכולל חו"ג, הרי זה ע"י צמצום דוקא, והיינו, ששרש ומקור השכל נשאר במקומו, בבחי' חכמה סתימאה, שהו"ע שכל סתום, ומשם נמשכת הארה מצומצמת בבחי' שערות כו'. ולמעלה מזה הוא חלק הפנים שפנוי משערות, ששם נעשה הגילוי דחכמת אדם תאיר פניו, שזוהי התגלות הארה עליונה מחכמה סתימאה ממש, למעלה מעלה מההארה המצומצמת שנמשכת מבחי' שערות כו'.

ומזה מובן גם הענין דתשים לפניהם, להראות לו פנים, כפי שהוא בבחי' הפנים שבתורה. דהנה¹⁹, יש בחי' בתורה שנקראת נובלות חכמה שלמעלה²⁰, בחי' נובלות לבד, כדוגמת ההמשכה שבבחי' שערות

13) ראה גם תו"א מגילת אסתר צג, ב. ש"י (שער חזרת העמידה) פ"ו — הובאו בלקו"ת שם.
 14) ירושלמי שבת פ"ח ה"א.
 15) כ"ה בלקו"ת מסעי צג, ב. ובכ"מ.
 16) זח"ג קלא, א. קלג, ב — הובא ונתבאר בלקו"ת שם, א ואילך.
 17) ראה לקו"ת שם צב, ד ואילך.
 18) ראה שו"ע או"ח סני"ג ס"ח. פע"ח
 19) ראה גם אוה"ת נשא ס"ע רעג ואילך. שם בהוספות ע' 90.
 20) ב"ר פ"יז, ה. וראה תניא קו"א ד"ה דוד זמירות קרית להו (קס, א ואילך). סהמ"צ להצ"צ (מ, ב ואילך). לקו"ת במדבר יח, א ואילך.

הנ"ל²¹, שזוהי בחי' התורה כפי שבאה למטה בבי"ע, כמאמר²² על²³ תורתך באצילות שלמדתנו בכריאה, ע"י הפרסא שבין אצילות לבי"ע. ויש גם בחי' התורה כפי שהיא באצילות, ולמעלה מזה, כמ"ש²⁴ ואהי אצלו גו' שעשועים גו' משחקת לפניו, בבחי' שעשועי המלך בעצמותו²⁵, כפי שהיא נעלמה מעין כל חי²⁶, שבכללות היא בחי' חכמה שבעצמות, שהיא בכלל חכמה סתימאה, כידוע²⁷ שגם עצמות המוחין נקרא חכמה סתימאה. ועז"נ אשר תשים לפניהם, בחי' הארת ח"ס שבתורה כו'. וענין זה קשור גם עם הפירוש הפשוט שתשים לפניהם קאי על ישראל, שבחי' הפנים שבתורה נמשכת בבחי' הפנימיות (לפניהם מלשון פנימיות) דישאל, ובאופן דמראה לו פנים, בטעם והסברה כו'.

ד) ועפ"ז יובן גם מ"ש ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני²⁸, כי, בסיני, בשעת מ"ת, כאשר וירד הוי' על הר סיני²⁹, היתה המשכת פנימיות ועצמות התורה, ובהמשך לזה נאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, אף אלו מסיני, שהו"ע המשכת בחי' הפנים שבתורה. וכאמור לעיל שענין זה נמשך לפנימיותם של ישראל, שלכן אמרו רז"ל³⁰ מה להלן באימה ביראה ברדת ובזיעה אף כאן כו', וכפי שמבאר רבינו הזקן³¹, דלכאורה אינו מובן הדמיון מה להלן אף כאן, שהרי במעמד הר סיני הי' גילוי העצמות באופן שכל העם רואים את הקולות ופכ"פ דבר ה' (ששמעו באוזן הגשמי וראו בעין הגשמי), ומה שייך ענין זה לעסק התורה של כל אדם כשלומד בפני עצמו כו'. אך הענין הוא, שגם עסק התורה שבכ"א ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני, כיון שכל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו³², ובאופן דתען לשוני אמרתך³³, שהתורה היא אמרתך, אלא שלשוני תען, כעונה אחר האומר מה שהוא אומר כו'.

ה) וזהו גם שמ"ש אשר תשים קאי על משה רבינו, שהוא דוקא ישים המשפטים לפניהם. והענין בזה, כפי שממשיך באור התורה³⁴,

(21) ראה לקו"ת קרח נג, סע"א. ועוד.	(27) ראה המשך תער"ב פרכ"ב (ח"ב ע' תריז).
(22) ראה לקו"ת עקב יז, ב. סה"מ ה'ש"ת	(28) פרש"י ריש פרשתנו.
ע' 68 בהערה.	(29) יתרו יט, כ.
(23) נוסח ברכת המזון.	(30) ברכות כב, א. ויש"נ.
(24) משלי ח, ל. וראה לקו"ת במדבר יז, ד ואילך. ובכ"מ.	(31) תו"א יתרו סז, ב.
(25) נת' בעמק המלך שער א. וראה לקו"ת	(32) ראה תדבאר רפי"ח. יל"ש איכה רמו תתרלד.
שה"ש כז, סע"א.	(33) תהלים קיט, קעב.
(26) איוב כח, כא.	

שמבואר במ"א בביאור אלה מסעי דרוש השני³⁴ איך שבחי' זו (הארת ח"ס שבפנים) נקראת חותמו של הקב"ה אמת³⁵. דהנה, תיקון ואמת¹⁶ הוא התיקון השביעי שבו נמשך ומתגלה אור הח"ס כמו שהוא, שלא ע"י צמצום דבחי' שערות, שזהו גם ענין האמת, שהוא בכל מקום כמו שהוא בלי שינויים, כמרומז בתיבת אמת³⁶, שמתחילה באות א', שהיא התחלת האותיות, והמשכה באות מ', אמצע האותיות, וסיומה באות ת', סוף האותיות, היינו, שמתחילתו ועד סופו ללא שינויים. וענין זה נמשך ע"י משה דוקא, כי משה ענינו אמת, שמדת אמת ראה³⁷. וזהו גם מ"ש³⁸ ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם ואלה מסעיהם למוצאיהם, שהוא הממשיך ממוצאיהם, דקאי על שרש ומקור הנשמה, למסעיהם, שזהו כפי שהנשמה נסעה וירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא³⁹. ונוסף על ההמשכה מלמעלה למטה, נעשית על ידו אח"כ גם ההעלאה מלמטה למעלה, שזהו"ע ואלה מסעיהם למוצאיהם. וענין זה הוא באופן דויכתוב משה, שויכתוב היינו כמו כתב סופר שפירושו חתם סופר⁴⁰, והיינו המשכת חותמו של הקב"ה אמת. וזהו אשר תשים, דקאי על משה, שהוא הממשיך בחי' הפנים דתורה לפנימיותם של ישראל. ועי"ז נעשה הענין דמאיר עיני שניהם הוי"ו⁴¹, שגם אצל משה ניתוסף בבחי' הפנים באופן נעלה יותר כו'.

וזהו גם מ"ש לאח"ז⁴¹ כי תקנה עבד עברי, שקאי על ההמשכה מהבחי' שעלי' נאמר⁴² בעבר הנהר ישבו אבותיכם, שהו"ע שרש ומקור הנשמה (מוצאיהם)⁴³, ומשם ממשיך לבחי' שש שנים יעבוד⁴⁴, דקאי⁴⁴ על עבודת הבריורים שבמשך השית אלפי שנין דהוי עלמא⁴⁵, ועד שבשביעי יצא לחפשי חנם⁴⁴, דקאי על אלף השביעי, כמבואר בתניא⁴⁶ שאז הוא זמן עיקר קבלת השכר (לאחרי ההתחלה בביאת משיח צדקנו), שאז יהי' יום שכולו שבת (ועד לבחי' רעוא דכל רעוין⁴⁷) ומנוחה לחיי העולמים⁴⁸.

<p>הקדמת המלקט לספר התניא בסופו.
 (42) יהושע כד, ב.
 (43) ראה תו"א פרשתנו עה, ד. לקו"ת מסעי צג, סע"ד.
 (44) ראה תו"א שם ואילך.
 (45) ר"ה לא, א. וש"נ.
 (46) פל"ו בהגהה.
 (47) זח"ב פח, סע"ב.
 (48) תמיד בסופה.</p> | <p>34) לקו"ת מסעי צא, ד. צב, ג. צג, ג ואילך.
 35) שבת נה, א.
 36) ראה ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א.
 דב"ר פ"א, יו"ד. שהש"ר פי"א, ט (א).
 37) ראה סנהדרין קיא, סע"א.
 38) ר"פ מסעי.
 39) ע"פ ל' חז"ל — חגיגה ה, ב.
 40) ראה גיטין כג, א.
 41) משלי כט, יג. תמורה טז, א. וראה</p> |
|--|--|

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הרב יקותיאל בן לאה רחל

דוד בן רחל

בקשר עם יום הולדת שלהם
לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות
ולשנת הצלחה מופלגה בכל אשר יפנו
ויצליחו באופן דלמעלה מדרך הטבע